

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 30.5.2017.
COM(2017) 249 final

2017/0100 (NLE)

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o praćenju osoba s diplomom

(Tekst značajan za EGP)

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

- **Razlozi i ciljevi prijedloga**

Cilj je predložene Preporuke Vijeća poboljšati **dostupnost kvalitativnih i kvantitativnih informacija** o tome što osobe sa završenim visokim obrazovanjem ili strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem (SOO) u Europi rade nakon završetka obrazovanja i osposobljavanja. Takve informacije mogu biti korisne službama koje pomažu novim studentima da donesu utemeljenu odluku o tome što će studirati, nastavnom osoblju i upravi obrazovnih ustanova pri oblikovanju studijskih programa, a državnim tijelima pri donošenju argumentiranih odluka o upravljanju sustavima visokog obrazovanja i SOO-a. Prijedlogom se želi potaknuti daljnji razvoj i iskorištavanje različitih mehanizama za praćenje osoba s diplomom na razini obrazovnog sustava u svakoj državi članici te veća suradnja nacionalnih dionika uključenih u praćenje radi razmjene dobre prakse i u konačnici povećanja usporedivosti podataka prikupljenih praćenjem.

Zapošljivost osoba s diplomom izaziva zabrinutost u mnogim državama članicama EU-a. U nekim je dijelovima EU-a mnogo osoba sa završenim tercijarnim obrazovanjem nezaposleno ili rade poslove za koje su prekvalificirane. Za **osobe koje su nedavno završile strukovno obrazovanje i osposobljavanje** situacija je složenija. U nekim je zemljama, primjerice u Danskoj, Estoniji i Njemačkoj, stopa zaposlenosti osoba koje su nedavno završile SOO viša i od stope zaposlenosti osoba sa završenim tercijarnim obrazovanjem. No u mnogim drugim zemljama, primjerice u Francuskoj, Španjolskoj i Italiji, stopa zaposlenosti osoba sa završenim SOO-om znatno je niža i prilično zaostaje za stopom zaposlenosti osoba sa završenim tercijarnim obrazovanjem¹.

Kvalitetne informacije o tome što osobe s diplomom rade nakon završetka obrazovanja i osposobljavanja te o tome kako ocjenjuju znanje, vještine i kompetencije stečene u školi, visokoj školi ili na sveučilištu ključne su za razumijevanje **uzroka** problema njihove zapošljivosti i čimbenika uspjeha u određenim regijama, gospodarskim sektorima ili problema zapošljivosti osoba s diplomom iz određenih područja visokog obrazovanja i SOO-a. Te se informacije zatim mogu iskoristiti da se **pronađu rješenja**.

Ovaj Prijedlog preporuke Vijeća i predložene inicijative na razini EU-a koje ga prate odgovor su na tri glavna problema u Europi.

- **Nedostatak preciznih informacija.** Osnovne informacije o zaposlenosti i socijalnim ishodima osoba s diplomom dostupne su, i na razini EU-a, iz postojećih postupaka prikupljanja podataka, kao što je [Europska anketa o radnoj snazi](#). Osim toga, neke su države članice izradile ankete o osobama s diplomom ili uvele dodatne sustave za analizu podataka iz baza podataka i registara iz područja obrazovanja, poreza i socijalne sigurnosti (administrativni podaci) za praćenje nastavka karijere i prihoda osoba s diplomom. No u mnogim dijelovima EU-a sustavi za prikupljanje, analizu i upotrebu podataka o ishodima osoba sa završenim tercijarnim obrazovanjem ili SOO-om nisu dobro razvijeni. Zbog toga često nedostaje čvrstih dokaza.

¹ Vidjeti Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2016.: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/et-monitor_hr

- **Neiskorištene sinergije.** Iako mnoge države članice EU-a razvijaju ili planiraju razviti sustave za praćenje, razmjena znanja o dobroj praksi i uzajamno učenje o tome što funkcionira trenutačno su ograničeni.
- **Nedostatak usporedivih podataka.** Postojeći usporedivi podaci ograničenog su opsega, a podaci prikupljeni na nacionalnoj razini **nisu usporedivi** među državama, zbog čega je **teško zaključivati** na temelju razlika u trendovima i primijećenim ishodima među državama i regijama.

Kako bi se ti problemi riješili, predložena Preporuka Vijeća i povezane inicijative na razini EU-a imaju sljedeće posebne ciljeve:

- potaknuti pokretanje ili daljnji razvoj i poboljšanje sustava za praćenje osoba sa završenim tercijarnim obrazovanjem ili SOO-om na nacionalnoj razini u Europi. Kako bi se dobio potpuniji pregled ishoda tercijarnog obrazovanja i SOO-a, države članice potiču se da u svoje sustave za praćenje uključe i osobe koje su napustile obrazovanje i osposobljavanje bez kvalifikacije,
- poticati i olakšavati **veću suradnju i razmjenu dobre prakse** među nacionalnim dionicima uključenima u praćenje osoba s diplomom u provedbi anketa o osobama s diplomom i sustava za praćenje upotrebom administrativnih podataka te u iskorištavanju dobivenih rezultata putem umrežavanja, uzajamnog učenja i aktivnosti savjetovanja na razini EU-a,
- povećati **dostupnost usporedivih informacija** o zaposlenosti i socijalnim ishodima osoba s diplomom. Taj će se cilj nastojati ostvariti navedenim aktivnostima suradnje, među kojima će poboljšanje usporedivosti biti jedan od aspekata koji će se uzeti u obzir pri daljnjem razvoju nacionalnih sustava za praćenje. Osim toga, ove će godine Komisija pokrenuti pilot-fazu **europske ankete o osobama s diplomom** kako bi na temelju rezultata [studije izvedivosti Eurograduate](#) ispitala izvedivost prikupljanja informacija o ishodima osoba sa završenim tercijarnim obrazovanjem i nastavila raditi na usklađivanju pitanja iz socijalnih anketa.
- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u određenom području**

U inicijativi „[Ulaganje u mlade u Europi](#)”, donesenoj 7. prosinca 2016., Komisija naglašava važnost kvalitetnog obrazovanja i osposobljavanja za osobni razvoj mladih i pronalaženje kvalitetnog radnog mjesta. U skladu sa svojim programom rada 2017. godinu, u okviru popratnih aktivnosti Inicijative za mlade i [Programa novih vještina za Europu](#), donesenog u lipnju 2016., Komisija se obvezala *surađivati s državama članicama kako bi se poboljšala dostupnost podataka o zapošljavanju osoba s diplomom i društvenim ishodima („praćenje osoba s diplomom”) koji obuhvaćaju i sektor strukovnog obrazovanja i osposobljavanja*. Ta je obveza preuzeta kao odgovor na priznavanje, na nacionalnoj razini i na razini EU-a, važnosti poboljšanja znanja o ishodima osoba s diplomom, a time i baze dokaza za kreiranje politike i praksu u području obrazovanja i osposobljavanja. Takve informacije mogu poslužiti kao podloga za oblikovanje mjera za poboljšanje kvalitete i relevantnosti obrazovanja te pridonijeti boljem upravljanju sadašnjim i budućim potrebama za vještinama ili neusklađenosti postojećih i traženih vještina.

U [Zajedničkom izvješću](#) Vijeća i Komisije za 2015. o provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.) kao područje daljnje suradnje

predlaže se promicanje relevantnosti visokog obrazovanja za tržište rada i društvo, među ostalim boljim uvidom u potrebe i ishode na tržištu rada i njihovim predviđanjem, npr. praćenjem karijera osoba s diplomom. U području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) države članice obvezale su se na uspostavu kontinuiranih sustava informiranja i povratnih informacija u [Zaključcima iz Rige](#) iz 2015., u kojima su predstavljeni ciljevi u području SOO-a za razdoblje od 2015. do 2020.

Za rješavanje pitanja neusklađenosti postojećih i traženih vještina, procjene kvalitete obrazovanja i osposobljavanja te poboljšanja sustava povratnih informacija u pogledu ishoda osoba s diplomom relevantni su i:

- [Rezolucija o promicanju socioekonomskog razvoja i uključivosti u EU-u putem obrazovanja: doprinos obrazovanja i osposobljavanja europskom semestru 2016.](#), u kojoj se ističe važnost uklanjanja nedostataka u području vještina i neusklađenosti postojećih i traženih vještina,
- [Zaključci Vijeća o poduzetništvu u obrazovanju](#) iz 2014., u kojima su se države članice složile da će se, kad je to moguće, služiti podacima o praćenju pri ocjenjivanju kvalitete i učinkovitosti poduzetničkog obrazovanja i osposobljavanja,
- [Zaključci Vijeća o socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja](#) iz 2013., u kojima su se države članice složile da će olakšavati pružanje informacija o prilikama i ishodima povezanim s obrazovanjem i tržištem rada i
- [Zaključci Vijeća o zapošljivosti osoba sa stečenim stupnjem obrazovanja i osposobljavanja](#) iz 2012., u kojima su se države članice složile da će pratiti udio zaposlenih osoba s diplomom s ciljem jačanja baze dokaza za razvoj politike o povezivanju obrazovanja i osposobljavanja sa zapošljavanjem, a države članice i Komisija složile su se da će prikupljati kvalitativne informacije i primjere dobre prakse kako bi se dopunilo kvantitativno praćenje i ojačali temelji za donošenje politika utemeljenih na dokazima.

Osim toga, u [Standardima i smjernicama za osiguranje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja](#) i [Europskom okviru za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju \(EQAVET\)](#) naglašava se vrijednost objektivnih i kvalitetnih informacija o tome što rade osobe s diplomom kad završe obrazovanje i osposobljavanje.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Pružanjem informacija kojima se tvorcima politika mogu služiti za praćenje i mjerenje ishoda osoba s diplomom, za analizu kvalitete i relevantnosti obrazovanja koje su stekle, poduzimanje mjera za uklanjanje nedostataka u području vještina i neusklađenosti postojećih i traženih vještina te oblikovanje kurikuluma za poboljšanje zapošljivosti, praćenje osoba s diplomom doprinijet će ostvarenju prioriteta Komisije, [poticanja zapošljavanja i rasta](#).

Inicijativa za praćenje podupire i glavni cilj strategije [Europa 2020.](#), naime da najmanje 40 % osoba od 30 do 34 godine ima završeno tercijarno obrazovanje, jer će doprinijeti jačanju profesionalnog usmjerenja budućih studenata i razvoju visokog obrazovanja koje može ispuniti sve obrazovne, poslovne i društvene potrebe koje se pojave.

I u pogledu visokog obrazovanja i SOO-a prijedlog je u skladu sa [smjernicama za zapošljavanje](#), čiji je prioritet poboljšati ponudu radne snage i vještina uklanjanjem

strukturnih slabosti u sustavima obrazovanja i osposobljavanja te rješavanjem problema nezaposlenosti mladih i dugotrajne nezaposlenosti. Prijedlog će dakle pridonijeti uspješnoj provedbi Garancije za mlade jer će više informacija o nezaposlenim osobama s diplomom pomoći pružateljima usluga u okviru Garancije za mlade da unutar te skupine lakše identificiraju mlade koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju (NEET) te da usmjere svoje djelovanje.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Inicijativa je u skladu s člancima 165. i 166. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). U članku 165. navodi se da Unija doprinosi razvoju kvalitetnog obrazovanja poticanjem suradnje među državama članicama te, ako je to potrebno, podupiranjem i dopunjavanjem njihovih aktivnosti, pri čemu u potpunosti poštuje odgovornost država članica za nastavni sadržaj i ustroj obrazovnih sustava. U članku 166. navodi se da Unija provodi politiku strukovnog osposobljavanja koja podupire i dopunjuje djelovanje država članica, pri čemu u cijelosti poštuje odgovornost država članica za sadržaj i ustroj strukovnog osposobljavanja.

U okviru inicijative ne predlaže se proširenje regulatorne ovlasti EU-a niti se predlažu dodatne obveze za države članice. Države članice će, u skladu s nacionalnim okolnostima, odlučiti kako će provesti Preporuku Vijeća.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Iako su mnoge države članice razvile neki oblik praćenja osoba s diplomom, trenutačno je razmjena dobre prakse i usporedivih podataka među zemljama ograničena, što otežava analizu ishoda obrazovanja i povezanih izazova u EU-u.

Dodana je vrijednost djelovanja na razini EU-a u sposobnosti EU-a da:

- olakša razmjenu iskustava i znanja među organizacijama u različitim zemljama kako bi se poboljšalo praćenje osoba s diplomom na nacionalnoj razini i
- pokrene pristup kojim će se pružiti novi usporedivi podaci o ishodu osoba s diplomom u svim državama članicama EU-a te povećati usporedivost podataka iz postojećih postupaka prikupljanja, ako je to izvedivo i poželjno.

• Proporcionalnost

Prijedlogom se uspostavlja usklađen pristup praćenju osoba s diplomom kojim će se državama članicama i Komisiji olakšati razmjena dobre prakse i informacija te razvoj politika na nacionalnoj razini i na razini EU-a. Budući da će države članice dobrovoljno preuzimati te obveze te svaka država članica odlučuje o pristupu razvoju vlastitih sustava praćenja osoba s diplomom, mjera se smatra proporcionalnom.

• Odabir instrumenta

Preporuka Vijeća primjeren je instrument u području obrazovanja i osposobljavanja, u kojem EU ima pomoćnu nadležnost, te je instrument koji se često upotrebljava za djelovanje EU-a u

području obrazovanja i osposobljavanja. Kao pravni instrument znači obvezivanje država članica na mjere navedene u tekstu i pruža jači politički temelj za suradnju u tom području, uz potpuno poštovanje nadležnosti država članica u području obrazovanja i osposobljavanja.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

- ***Ex post* evaluacija/provjera primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Ne primjenjuje se.

- **Savjetovanja s dionicima**

Odluka da se predloži inicijativa EU-a za praćenje osoba s diplomom donesena je na temelju opsežnog javnog savjetovanja o preispitivanju Programa EU-a za modernizaciju visokog obrazovanja, završenog u veljači 2016. Pritom je posebno došla do izražaja zabrinutost u pogledu zapošljavanja osoba s diplomom te široka potpora tijela i dionika država članica za daljnji rad EU-a na poboljšanju dostupnosti dokaza koji proizlaze iz donošenja politika i prakse, posebice u pogledu transparentnosti rezultata i ishoda. Potpuni rezultati savjetovanja mogu se naći u [Prilogu II. Radnom dokumentu službi Komisije](#) priloženom Novom programu vještina za Europu.

Među najvažnijim su rezultatima sljedeći:

- 71 % studenata ili osoba koje su nedavno diplomirale i 61 % zaposlenika visokih učilišta nije se složilo s izjavom da je „ponuda osoba sa završenim visokim obrazovanjem dobro usklađena sa znanjem i vještinama koje su gospodarstvu potrebne”,
- 55 % ispitanika izrazilo je neslaganje s izjavom da su „osobe koje oblikuju programe visokog obrazovanja dovoljno upoznate s vjerojatnim potrebama za vještinama na tržištu rada”,
- 47 % ispitanika nije se složilo s izjavom da „sustavi visokog obrazovanja dobro funkcioniraju i
- samo 29 % studenata ili osoba koje su nedavno diplomirale složilo se s izjavom da „studenti imaju dobru podršku za donošenje utemeljene odluke o tome što će studirati”.

Nakon završetka javnog savjetovanja o posebnim se prijedlozima za inicijativu EU-a za praćenje osoba s diplomom razgovaralo na sastanku čelnika uprava za visoko obrazovanje u Bratislavi u listopadu 2016., na sastanku [Radne skupine unutar okvira ET 2020. za modernizaciju visokog obrazovanja](#) u studenome 2016. te na Europskom forumu za obrazovanje i mlade 2016., na kojem je usklađen pristup u tom području dobio široku potporu.

Prema ispitivanju javnog mišljenja koje je Cedefop nedavno proveo u Europi o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, niz država članica EU-a suočava se sa sličnim izazovima povezanima s mladima koji su završili SOO jer ih je gotovo trećina izjavila da su u nekoj fazi traženja posla naišli na poteškoće. Prema drugoj anketi Cedefopa, „Europske vještine i radna mjesta”, koju je ispunilo 49 000 odraslih zaposlenika (od 24 do 65 godina), 41 % njih smatra da su imali vrlo malo prilika pronaći posao koji bi odgovarao njihovim vještinama i kvalifikacijama.

O praćenju osoba s diplomom raspravljalo se u nekoliko navrata s dionicima SOO-a, a prijedlozi koji su proizašli iz rasprave uključeni su u pripremu ovoga Prijedloga. Zajednica za osiguravanje kvalitete u SOO-u smatra kako je najviše informacija proizašlo s godišnjeg sastanka mreže EQAVET u lipnju 2016., iz aktivnosti uzajamnog učenja o relevantnim pokazateljima u okviru EQAVET-a u rujnu 2016. i s foruma EQAVET 2016., na kojem je važno pitanje bilo praćenje osoba s diplomom.

- **Prikupljanje i primjena stručnih znanja**

Prijedlog se temelji na procjeni mogućih koristi, rizika i učinka europske inicijative za daljnji razvoj mehanizama za praćenje osoba s diplomom na nacionalnoj razini i na razini EU-a. Promicanje zapošljivosti osoba s diplomom i njihova praćenja bili su česta tema u razmjeni politika i prakse koju podupiru „Obrazovanje i osposobljavanje 2020.” i Bolonjski proces nedavnim aktivnostima uzajamnog učenja o promicanju zapošljivosti osoba s diplomom (veljača 2015.) i njihova praćenja (rujan 2015.).

U Završnom izvješću o [studiji izvedivosti EUROGRADUATE](#), dovršenoj 2016. i provedenoj u ime Komisije, potvrđeno je da u Europi ima mnogo inicijativa za sustavno praćenje osoba s diplomom, iako se pristupi i intenzitet aktivnosti znatno razlikuju među zemljama. Inicijative na temelju redovitih ili nedavnih anketa o osobama s diplomom, analize administrativnih podataka ili njihove kombinacije utvrđene su u 25 zemalja od 31 zemlje obuhvaćene istraživanjem. No u samo 11 zemalja utvrđeno je da se provode redovite ankete o osobama s diplomom (obično jednom godišnje ili svake dvije godine), a šest ih provodi studije o praćenju koje objedinjuju rezultate anketa i administrativne podatke. Anketa je potvrdila i potrebu dionika za održivom i redovitom europskom studijom o osobama s diplomom.

Dokazi su se prikupljali iz rezultata studija [HEGESCO](#) i [REFLEX](#) (2010.) (prva je provedena uz potporu šestog okvirnog programa, a druga uz potporu Programa za cjeloživotno učenje), u okviru kojih su provedena opsežna transnacionalna istraživanja o ishodima osoba sa završenim tercijskim obrazovanjem, te iz [studije o učinku programa Erasmus](#) (2015.), izvješća o [rezultatima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na tržištu rada](#) (Cedefop 2013.) i [istraživanja o vještinama i radnim mjestima u Europi](#) (Cedefop 2015).

U okviru [aktivnosti uzajamnog učenja EQAVET-a o pokazatelju br. 5](#) iz 2016. (status polaznika SOO-a nakon stjecanja kvalifikacija), koja se također temelji na nacionalnim studijama slučaja, zaključeno je da su praćenjem osoba koje su završile SOO za nacionalna tijela i ustanove SOO-a prikupljene ključne informacije za prilagodbu ponude SOO-a potrebama tržišta rada i procjenu djelotvornosti sustava SOO-a. Na forumu EQAVET 2016. posebno se raspravljalo o praćenju osoba koje su završile SOO te su predložena rješenja za oblikovanje i provedbu odgovarajućih sustava.

- **Procjena učinka**

Budući da su predložene aktivnosti zamišljene kao dopuna inicijativama država članica te s obzirom na njihov dobrovoljni karakter i opseg očekivanih učinaka, nije provedena procjena učinka. Umjesto toga su u Prijedlog uvršteni rezultati prethodnih studija, savjetovanja s državama članicama, posebice s onima s dobro razvijenim sustavima za praćenje osoba s diplomom, i javnog savjetovanja o Programu za modernizaciju visokog obrazovanja.

- **Primjerenost propisa i pojednostavljivanje**

Ne primjenjuje se.

- **Temeljna prava**

Države članice obvezuju se da će razviti inicijative za praćenje osoba s diplomom u skladu s člankom 8. [Povelje Europske unije o temeljnim pravima](#), u kojem se navodi da svatko ima pravo na zaštitu osobnih podataka koji se odnose na njega; da se takvi podaci moraju obrađivati pošteno, u utvrđene svrhe i na temelju suglasnosti osobe o kojoj je riječ, ili na nekoj drugoj legitimnoj osnovi utvrđenoj zakonom; te da svatko ima pravo na pristup prikupljenim podacima koji se odnose na njega i pravo na njihovo ispravljanje.

Pružanjem poboljšanih informacija o ishodima osoba s diplomom predložena Preporuka Vijeća doprinijet će i realizaciji članka 14. o pravu pristupa obrazovanju i strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te članka 15. o pravu na rad.

Mjere se provode u skladu s pravom EU-a o zaštiti osobnih podataka, posebno [Direktivom 95/46/EZ](#), koja će se 25. svibnja 2018. zamijeniti [Uredbom \(EU\) 2016/679](#) Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti fizičkih osoba u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (Opća uredba o zaštiti podataka).

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Uspostava sustava za praćenje osoba s diplomom utječe na resurse na nacionalnoj razini te će iziskivati održivo i odgovarajuće financiranje. Kao što je navedeno u studiji Eurograduate, u 25 zemalja od 31 zemlje obuhvaćene istraživanjem postoji neki oblik praćenja osoba s diplomom, što jasno pokazuje važnost informacija o ishodima tih osoba. Za potporu razvoju nacionalnih sustava za praćenje poticat će se upotreba postojećih izvora financiranja u EU-u, kao što su Erasmus+ ili europski strukturni i investicijski fondovi, ako je to primjereno i u skladu njihovom pravnom osnovom te njihovim financijskim kapacitetom.

Za pilot-istraživanje o praćenju osoba s diplomom tijekom dvije godine je u okviru godišnjeg programa rada Erasmus+ za 2017. izdvojen proračun od 800 000 EUR. Predložena mreža stručnjaka financirat će se iz postojećih aranžmana za radne skupine u sklopu strateškog okvira ET 2020. Neće biti potrebna dodatna proračunska sredstva ni osoblje iz proračuna EU-a.

5. OSTALI DIJELOVI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Države članice obvezuju se na podnošenje godišnjeg izvješća Komisiji o svojoj provedbi i evaluaciji mjera iz Preporuke Vijeća s početkom u roku od dvije godine od njezina donošenja, a Komisija Vijeću dostavlja izvješće o cjelokupnoj provedbi Preporuke Vijeća u roku od pet godina od njezina donošenja.

Osim toga napredak, uključujući sve izazove, pratit će se u okviru sastanaka mreže stručnjaka, čime će se osigurati forum za uzajamno učenje i razmjenu dobre prakse.

- **Dokumenti s obrazloženjima (za direktive)**

Ne primjenjuje se.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Odredbe za države članice

Točke od 1. do 2.

U Prijedlogu se predlaže da države članice povećaju dostupnost i kvalitetu informacija o aktivnostima osoba s diplomom (osoba koje su uspješno završile određenu razinu obrazovanja i osposobljavanja) te, prema potrebi, osobama koje su napustile visoko obrazovanje ili strukovno obrazovanje i osposobljavanje bez kvalifikacije, tako da do 2020. uspostave sustave za praćenje osoba s diplomom koji uključuju:

- prikupljanje relevantnih administrativnih podataka iz baza podataka iz područja obrazovanja, poreza i socijalne sigurnosti,
- razvoj longitudinalnih istraživanja o osobama s diplomom i
- mogućnost povezivanja anonimiziranih podataka iz različitih izvora.

U većini postojećih inicijativa za praćenje osoba s diplomom prikupljaju se informacije o osobama s diplomom i od njih ili ciljanim anketama ili sastavljanjem i povezivanjem različitih vrsta administrativnih podataka iz baza podataka iz područja obrazovanja, poreza i socijalne sigurnosti. Općenitijim postupcima prikupljanja podataka, kao što su ankete o radnoj snazi, prikupljaju se i podaci o ishodima u pogledu zapošljavanja osoba koje su završile različite razine obrazovanja, ali tako dobivene informacije općenitije su od onih koje su prikupljene posebnim inicijativama za praćenje osoba s diplomom. Osim toga, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 5., na prelazak na tržište rada uvelike utječe gospodarski kontekst, razina kvalifikacija i područje studiranja. Na taj prelazak utječu i sociodemografski čimbenici, kao što su spol, zemlja rođenja, državljanstvo, etničko podrijetlo i socioekonomski položaj obitelji. Stoga je važno da se te informacije prikupljaju i sustavima za praćenje osoba s diplomom te da se smisleno prikazuju, na primjer raščlanjivanjem podataka prema spolu.

Preporukom da se povežu podaci iz različitih izvora, koji su kombinacija kvantitativnih i kvalitativnih podataka, omogućit će se potpuniji pregled ishoda osoba s diplomom i utjecaja njihova odabira studija na njihove buduće odluke. Kao što je navedeno u uvodnom tekstu prije stavka 1., to će se učiniti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, uključujući nacionalne i europske propise o zaštiti podataka, te u skladu s dostupnim resursima i nacionalnim okolnostima.

Točke od 3. do 4.

Jasno je da je važno osigurati velik, reprezentativan i kontinuiran odaziv na longitudinalna istraživanja o osobama s diplomom. Međutim, u savjetovanjima su neke države članice upozorile na poteškoće u praćenju osoba s diplomom koje su se odselile, bilo u svrhu obrazovanja ili nakon završetka obrazovanja. Stoga će se od država članica zahtijevati da ulože napore kako bi osigurale da se ishodi učenja tih osoba uključe u podatke koji se prikupljaju te da prema potrebi surađuju s drugim državama članicama.

Cilj je Preporuke Vijeća doći do usporedivih podataka o ishodima osoba s diplomom. Iako svaka država članica ima pravo razviti sustave za praćenje osoba s diplomom prema vlastitim potrebama, uspostavljanjem mreže stručnjaka koje će imenovati države članice želi se osnovati forum u okviru kojega će surađivati na europskoj razini kako bi poboljšali suradnju i uzajamno učenje, istražili mogućnosti za razvoj međusobno kompatibilnih i usporedivih podataka te razmotrili optimalnu učestalost longitudinalnih istraživanja.

Mreža stručnjaka organizirat će se i financirati u skladu s aranžmanima za radne skupine unutar okvira ET 2020. ne dovodeći u pitanje buduće strukture koje bi mogle zamijeniti postupak ET 2020. Predviđeno je da se sastanci uživo prema potrebi dopune internetskim seminarima.

Točka 5.

Širenje i upotreba podataka prikupljenih praćenjem osoba s diplomom bit će važni i za države članice i za Komisiju. U predloženom tekstu iznesene su svrhe u koje bi se podaci trebali upotrebljavati: jačanje profesionalnog usmjerenja, oblikovanje i ažuriranje kurikuluma, usklađivanje postojećih i traženih vještina, planiranje s obzirom na razvoj potreba u pogledu zapošljavanja i obrazovnih i društvenih potreba te poboljšanje razvoja politika na nacionalnoj i europskoj razini.

Točka 6.

Primjereno i održivo financiranje inicijativa za praćenje osoba s diplomom bit će ključno za njihov uspjeh. Zbog toga predložena Preporuka Vijeća upućuje i na nacionalne i na europske izvore financiranja. Budući da prema rezultatima studije Eurograduate u 25 zemalja od 31 zemlje obuhvaćene istraživanjem postoji neki oblik praćenja osoba s diplomom, smatra se kako su države članice već prepoznale vrijednost takvih sustava.

Točka 7.

Države članice bit će pozvane da Komisiji podnose godišnje izvješće o provedbi i evaluaciji Preporuke Vijeća s početkom u roku od dvije godine od njezina donošenja. Nije zamišljeno da to izvješćivanje bude zahtjevno: naprotiv, od država članica zatražit će se izvješće o opsegu u kojem se razvijaju inicijative za praćenje osoba s diplomom te kratka evaluacija ishoda eventualnih izazova s kojima se suoče. Redovito izvješćivanje omogućit će mreži stručnjaka da prilagodi svoj rad konkretnim potrebama.

Odredbe za Komisiju

Točka 8.

U visokom će obrazovanju Komisija razviti pilot-fazu europske ankete o osobama s diplomom, čime će se poboljšati dostupnost usporedivih informacija o ishodima osoba s diplomom i nastaviti rad na temelju rezultata [studije izvedivosti EUROGRADUATE](#). U toj je studiji zaključeno da tvorcima politika i dionici podupiru prikupljanje usporedivih podataka o ishodima osoba s diplomom u europskim sustavima te da bi europska anketa o osobama s diplomom mogla poduprijeti razvoj praćenja osoba s diplomom na temelju anketa u zemljama u kojima se takva istraživanja još ne provode ili u kojima su u tijeku reforme.

S obzirom na potencijalnu dodanu vrijednost takve ankete, ali i na s time povezane izazove, Komisija se odlučila na pristup u fazama: pilot-faza, za razvoj i ispitivanje alata za prikupljanje podataka u ograničenom broju europskih zemalja, nakon čega se odlučuje o tome hoće li se anketa o osobama s diplomom proširiti na cijelu Europu. Početak ankete planiran je za rujan 2017., a izvješće u roku od dvije godine.

Točka 9.

Uviđa se da su sustavi za praćenje osoba koje su završile strukovno obrazovanje i osposobljavanje često manje razvijeni od sustava za praćenje osoba koje su završile visoko obrazovanje. Zbog toga će se Komisija usredotočiti na potporu za izgradnju kapaciteta kako bi se uspostavili sustavi za praćenje osoba s diplomom na temelju dobre prakse utvrđene evidentiranjem u državama članicama i na olakšavanje suradnje pri upotrebi podataka prikupljenih praćenjem osoba s diplomom.

Točke od 10. do 13.

U završna četiri stavka iznosi se namjera Komisije da uspostavi i podupre mrežu stručnjaka, osigura dostupnost podataka i povezanih analiza, među ostalim upotrebom internetskih alata, podupre upotrebu europskih izvora financiranja, ako je to potrebno i u skladu s njihovom pravnom osnovom, te da podnese izvješće Vijeću o provedbi Preporuke Vijeća u roku od pet godina od njezina donošenja.

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o praćenju osoba s diplomom

(Tekst značajan za EGP)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 165. i 166.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Zapošljivost osoba sa završenim obrazovanjem i osposobljavanjem izaziva zabrinutost u mnogim državama članicama, osobito zato što se stopa zaposlenosti osoba koje su nedavno završile visoko obrazovanje u Uniji nije potpuno oporavila nakon financijske krize 2008.² te se zaposlenost osoba sa završenim strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem razlikuje među državama članicama.
- (2) Stoga su se države članice, u suradnji sa socijalnim partnerima, u smjernicama za politike zapošljavanja država članica za 2015.³ poticale na promicanje produktivnosti i zapošljivosti odgovarajućom ponudom relevantnog znanja, vještina i kompetencija.
- (3) Za ostvarenje tog cilja bitne su kvalitetne informacije o tome što osobe rade nakon stjecanja kvalifikacije ili napuštanja obrazovanja i osposobljavanja kako bi se shvatili uzroci problema zapošljivosti osoba s diplomom u određenim regijama, gospodarskim sektorima ili osoba koje su završile određena područja visokog obrazovanja ili strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te pronašla rješenja za te probleme. Vrijednost takvih informacija naglašava se i u Standardima i smjernicama za osiguranje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja⁴ i Europskom referentnom okviru za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET)⁵.
- (4) No kako u mnogim dijelovima Unije sustavi za prikupljanje, analizu i upotrebu podataka o ishodima osoba koje su završile visoko obrazovanje ili strukovno obrazovanje i osposobljavanje nisu dovoljno razvijeni, studenti često nemaju dovoljno

² COM(2015) 0690 final.

³ Odluka Vijeća (EU) 2015/1848 od 5. listopada 2015. o smjernicama za politike zapošljavanja država članica za 2015. (SL L 268, 15.10.2015., str. 28).

⁴ ISBN 952-5539-04-0

⁵ Preporuka Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o uspostavi Europskog referentnog okvira za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SL C 155, 8.7.2009., str. 1).

informacija da bi mogli donijeti utemeljenu odluku o tome što će studirati, a nedostaje i informacija za oblikovanje obrazovnih programa ili državne politike.

- (5) Mogućnosti prelaska na tržište rada uvelike ovise o gospodarskom kontekstu, razini kvalifikacija i području studiranja. Na njih utječu i sociodemografski čimbenici, kao što su spol, zemlja rođenja, državljanstvo, etničko podrijetlo i socioekonomski status obitelji⁶. Stoga je prikupljanje podataka o utjecaju tih različitih čimbenika ključno za sveobuhvatno razmatranje tih pitanja.
- (6) Iako mnoge države članice razvijaju sustave za praćenje, razmjena znanja, dobre prakse i uzajamnog učenja ograničena je.
- (7) Budući da su postojeći usporedivi podaci ograničena opsega, a podaci prikupljeni na nacionalnoj razini nisu usporedivi s onima koje prikupljaju druge države članice, teško je išta zaključiti iz razlika u trendovima ili ishodima u zemljama i regijama.
- (8) Rezultati javnog savjetovanja⁷ o Unijinu programu modernizacije visokog obrazovanja otkrivaju zabrinutost da visoko obrazovanje studentima ne pruža znanja, vještine i kompetencije koji su im potrebni za uspjeh u kontekstu obrazovanja i zapošljavanja koji se brzo mijenja te da u nekim državama članicama i dalje postoji trajna neusklađenost postojećih i traženih vještina.
- (9) Države članice pozvale su na djelovanje na razini Unije s ciljem poboljšanja protoka informacija o zapošljivosti, neusklađenosti postojećih i traženih vještina te potrebama tržišta rada. Konkretno, u Zajedničkom izvješću Vijeća i Komisije za 2015. godinu o provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.)⁸ predlaže se promicanje relevantnosti visokog obrazovanja za tržište rada i društvo, među ostalim boljim uvidom u potrebe i ishode na tržištu rada i njihovim predviđanjem, npr. praćenjem karijera osoba s diplomom.
- (10) U Zaključcima iz Rige iz 2015. o novom skupu srednjoročnih ciljeva u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za razdoblje od 2015. do 2020. države članice obvezale su se na uspostavu kontinuiranih sustava informiranja i povratnih informacija, i to mjerama kao što su upotreba podataka o zapošljivosti osoba sa završenim SOO-om i kombiniranje podataka o učenju, ulasku na tržište rada i razvoju karijere, čime se razvijaju sposobnosti dionika na nacionalnoj razini da upotrijebe podatke o osobama s diplomom za prilagodbu kurikuluma, profesionalnih profila i sadržaja kvalifikacija SOO-a novim gospodarskim i tehničkim zahtjevima.
- (11) Nakon toga u Rezoluciji o promicanju socioekonomskog razvoja i uključivosti u EU-u putem obrazovanja: doprinos obrazovanja i osposobljavanja europskom semestru 2016.⁹, države članice naglasile su važnost uklanjanja nedostataka u području vještina te neusklađenosti postojećih i traženih vještina;

⁶ O utjecaju spola i migrantskog podrijetla na prelazak iz škole na tržište rada vidjeti OECD/Europska unija (2015.), *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In*, poglavlje 13.

⁷ COM(2016) 381 final.

⁸ SL C 417, 15.12.2015., str. 25.

⁹ Nacrt rezolucije Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o promicanju socioekonomskog razvoja i uključivosti u EU-u putem obrazovanja: doprinos obrazovanja i osposobljavanja europskom semestru 2016., 5685/1/16 REV 1.

- (12) To se temeljilo na prethodnom radu. U Zaključcima Vijeća o poduzetništvu u obrazovanju i osposobljavanju¹⁰ iz 2014. države članice složile su se da će se, kad god je to moguće, pri ocjenjivanju kvalitete i učinkovitosti poduzetničkog obrazovanja i osposobljavanja služiti informacijama dobivenima praćenjem.
- (13) U Zaključcima Vijeća o socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja¹¹ 2013. države članice složile su se da će olakšati pružanje informacija o mogućnostima i ishodima u pogledu obrazovanja i tržišta rada.
- (14) U Zaključcima Vijeća o zapošljivosti osoba sa stečenim stupnjem obrazovanja nakon završetka obrazovanja i osposobljavanja¹² 2012. države članice složile su se i da će utvrditi referentnu vrijednost prema kojoj bi do 2020. trebalo biti zaposleno 82 % osoba sa stečenim stupnjem obrazovanja koje imaju od 20 do 34 godine te su napustile obrazovanje i osposobljavanje najviše tri godine prije referentne godine, te da će pratiti udio zaposlenih osoba sa stečenim stupnjem obrazovanja nakon završetka obrazovanja i osposobljavanja s ciljem jačanja baze dokaza za razvoj politike o povezanosti obrazovanja i osposobljavanja sa zapošljavanjem, a države članice i Komisija složile su da će prikupljati kvalitativne informacije i primjere dobre prakse kako bi se dopunilo kvantitativno praćenje i poboljšala osnova za oblikovanje politika na temelju dokaza.
- (15) Stoga Europska komisija u Komunikaciji o Novom programu vještina za Europu¹³ kao prioritet ističe poboljšanje analize potreba za vještinama i informacija radi boljeg izbora zanimanja predlaganjem inicijative za praćenje osoba koje su završile visoko obrazovanje kako bi pomogla državama članicama da poboljšaju informacije o uspješnosti tih osoba na tržištu rada,

PREPORUČUJE DRŽAVAMA ČLANICAMA DA:

u skladu s nacionalnim i europskim zakonodavstvom, a posebice Direktivom 95/46/EZ o zaštiti osobnih podataka¹⁴, dostupnim resursima i nacionalnim okolnostima te u bliskoj suradnji sa svim relevantnim dionicima:

1. poboljšaju dostupnost i kvalitetu podataka o aktivnostima osoba s diplomom¹⁵ te, prema potrebi, osoba koje su napustile visoko obrazovanje ili strukovno obrazovanje i osposobljavanje bez kvalifikacije, među ostalim tako da se do 2020. uspostave sustavi za praćenje osoba s diplomom koji uključuju:
 - (a) prikupljanje relevantnih administrativnih podataka iz baza podataka iz područja obrazovanja, poreza i socijalne sigurnosti;

¹⁰ SL C 17, 20.1.2015., str. 2–7.

¹¹ SL C 168, 14.6.2013., str. 2.

¹² SL C 169/04, str. 11.

¹³ SWD/2016/0195 final.

¹⁴ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31).

¹⁵ Za potrebe ove Preporuke Vijeća „osoba s diplomom” znači osoba koja je završila bilo koju razinu visokog obrazovanja ili strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Napominje se, međutim, da u nekim državama članicama postoje i inicijative za praćenje osoba koje su napustile školovanje.

- (b) razvoj longitudinalnih istraživanja o osobama s diplomom na razini obrazovnih sustava, pri čemu se uzima u obzir važnost kvalitativnih podataka o prelasku tih osoba na tržište rada ili njihovu daljnjem obrazovanju i osposobljavanju, a nakon toga i karijeri i
- (c) mogućnost da tijela javne vlasti povezuju anonimizirane podatke iz različitih izvora kako bi dobila potpuniji pregled ishoda osoba s diplomom;

Sadržaj podataka koji se prikupljaju

2. prikupljaju podatke koji uključuju

(a) sljedeće kvantitativne podatke:

- i. sociobiografske i socioekonomske informacije,
- ii. intenzitet studija,
- iii. metodu studija,
- iv. kvalifikaciju/kvalifikacije,
- v. prikupljene bodove,
- vi. područje studiranja,
- vii. zapošljavanje ili daljnje obrazovanje i osposobljavanje,
- viii. prihode,
- ix. vrstu ugovora,
- x. radni status,
- xi. zanimanje, profesionalni status i/ili djelatnost,
- xii. geografsku i/ili sektorsku mobilnost;

(b) sljedeće kvalitativne podatke:

- i. relevantnost studija za zapošljavanje,
- ii. sudjelovanje u volonterskim aktivnostima i društveni angažman,
- iii. napredovanje u karijeri i zadovoljstvo,
- iv. percepciju kvalitete i relevantnosti njihova iskustva u obrazovanju i osposobljavanju;

Longitudinalna istraživanja o osobama s diplomom

- 3. potiču velik, reprezentativan i kontinuiran odaziv na takva longitudinalna istraživanja, uključujući praćenje osoba s diplomom koje su se odselile, bilo u svrhu obrazovanja i osposobljavanja ili nakon njihova završetka;

Europska suradnja

4. sudjeluju u mreži stručnjaka koja će se organizirati u skladu s postojećim upravljačkim strukturama za suradnju unutar okvira Obrazovanja i osposobljavanja 2020., ne dovodeći u pitanje bilo kakve nove strukture nakon tog okvira, koja će poticati suradnju i uzajamno učenje, istraživati mogućnosti za razvoj međusobno kompatibilnih i usporedivih podataka te razmotriti optimalnu učestalost longitudinalnih istraživanja;

Širenje podataka i iskorištavanje rezultata

5. osiguraju pravodobno, redovito i široko širenje podataka te iskorištavanje rezultata s ciljem:
 - (a) jačanja profesionalnog usmjerenja za buduće i sadašnje studente te osobe s diplomom;
 - (b) oblikovanja i ažuriranja kurikuluma radi poboljšanja stjecanja odgovarajućih vještina i zapošljivosti;
 - (c) poboljšanja usklađivanja postojećih i traženih vještina radi poticanja konkurentnosti i inovacija na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini;
 - (d) planiranja s obzirom na razvoj potreba u pogledu zapošljavanja te obrazovnih i društvenih potreba i
 - (e) doprinosa razvoju politika na nacionalnoj razini i na razini Unije;

Financiranje

6. osiguraju održivost inicijativa za praćenje osoba s diplomom dodjelom dostatnih i višegodišnjih sredstava iz nacionalnih ili europskih izvora financiranja, kao što su Erasmus+ ili europski strukturni i investicijski fondovi, ako je to potrebno i u skladu s njihovim postojećim sredstvima, pravnom osnovom i prioritetima utvrđenima za razdoblje 2014. – 2020., ne dovodeći u pitanje pregovore o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru;

Izješćivanje i evaluacija

7. u roku od dvije godine od donošenja ove Preporuke te svake godine nakon toga izvješćuju Komisiju o provedbi i evaluaciji ove Preporuke;

PREPORUČUJE KOMISIJI DA:

8. razvije pilot-fazu europske ankete o osobama sa završenim tercijarnim obrazovanjem kojom bi se poboljšala dostupnost usporedivih informacija o zaposlenosti i socijalnim ishodima osoba s diplomom i koja se temelji na rezultatima studije izvedivosti Eurograduate¹⁶;
9. prema potrebi podupre izgradnju kapaciteta u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za uspostavu sustava za praćenje osoba s diplomom, i to na temelju dobre prakse utvrđene sveobuhvatnim evidentiranjem u državama članicama, te olakša suradnju nadležnih tijela, ustanova strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i službi za profesionalno usmjerenje pri upotrebi podataka prikupljenih praćenjem osoba s diplomom;

¹⁶ Studija izvedivosti Eurograduate obuhvaća samo visoko obrazovanje.

10. promiče uzajamno učenje i jača suradnju uspostavom i podupiranjem mreže stručnjaka;
11. osigura da su prikupljeni podaci i povezane analize dostupni za upotrebu državama članicama i dionicima, među ostalim putem postojećih internetskih alata EU-a;
12. podupre upotrebu europskih izvora financiranja, kao što su Erasmus+ ili europski strukturni i investicijski fondovi, ako je to primjereno i u skladu njihovim financijskim kapacitetom, pravnom osnovom i prioritetima za razdoblje 2014. – 2020., ne dovodeći u pitanje pregovore o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru;
13. Vijeću podnese izvješće o provedbi ove Preporuke u roku od pet godina od njezina donošenja.

DONIJELO JE OVU PREPORUKU:

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica